

FREE

Extra Extra Read all about IT!
NOVEMBER 20, 2017 IN VENICE

THE LITTLE REVIEW

BY THE YOUNG WOMEN OF RUDZIENKO AND ZIELONKA

BAC changed lives!

SPECIAL EDITION, ISSUE #29

DEAR READERS

This is the 29th and final issue of the *Little Review* for the Polish Pavilion. The *Little Review* was originally published from 1926-39 in Warsaw, and was written by children and adolescents, under the mentorship of child advocate Janusz Korczak. While the Pavilion's first 28 issues were translations of these historical texts, this is the first new issue since 1939, and it has been written entirely by young women from the Youth Socioterapy Center in Rudzienko and Zielonka.

Along with many Polish contributors, I worked with the young women to rediscover Korczak's ideas surrounding children's rights and his *Little Review* newspaper. First they were researchers, exploring the newspaper's archive in the National Library in Warsaw, then editors selecting issues to be presented in the Pavilion, and now they have become writers, creating all the articles for this special edition. It has been a remarkable journey. It started with my ambition to show these young women that they have a voice that matters. Now, here we are, four years later, and together we are representing Poland at the Venice Biennale, their voices reaching an international audience for the first time.

The core of our activities over the last years has been a series of workshops which were initially sited near the Center on a farm, a place without walls or hierarchies. Korczak believed that children shouldn't be spoken down to and our time at the farm grew around that spirit of generosity and respect. Visitors came and stayed with us to share their knowledge about philosophy, movement, theater,

photography, cooking, music, dance, self-publishing, improv, sound, mindfulness, feminism... Most importantly, we listened to one another. Learning wasn't a task administered by the adults; it sprung from play, freedom, and quiet moments of reflection. More recently, we organized workshops in and around Warsaw bringing the girls into contact with people who could serve as examples of what a creative self-fulfilling life might look like.

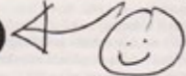
I truly believe these young women can do anything they want to if given the opportunity. This newspaper, like the workshops, is proof of how strong they are together, trusting in the voices of one another. I'm a big dreamer. Every youth socioterapy center in Poland should have programs that foster critical and creative skills through play and freedom, internships that help develop those skills into meaningful lives, as well as a newsroom equipped with computers, printers, scanners and internet access. Young people from all over Poland need to be able to read each other's writing and adults need to read what they write. These young women are among the most empathetic people I've ever met. Every single adult who has worked with them has told me it was one of the most rewarding experiences of their lives and I hope life-long relationships have been established. I know the experiences I've had with them have informed my life as a teacher and a person. Rather than the final chapter of this Pavilion, I hope this 29th issue is a new beginning.

SHARON LOCKHART

KAROLINA ZEMBRZUSKA

No Doubt about it!

A BETTER WORLD

Hello, Dear Reader. My name is Karolina, my friends call me the Socceress.

I'm quite an interesting person, but only those who get to know me will find out. So my story will be interesting, too, you can go ahead and keep reading.

I realized that it's worth changing your day-to-day surroundings at least once, to see a different landscape, different people, a different culture. To see and feel something different than what we feel every monotonous, gray day. Everyone has those, at least once. But you have to remember that not every monotony is gray. You're probably wondering what I'm talking about, where I'm going with this. Everything in due time.

I'm Polish and of course I live in Poland, and I have the personality of a Life Warrior: There is no such thing as "escaping from something," or hiding, or giving up for me—it wouldn't even cross my mind. When the time comes to fight in life, it's simply in my blood. I am one of the "indigo children." I have my Own Opinion about everything and I'm not afraid to talk about it. I don't adapt to society, I don't like it, and I don't accept anybody else's rules, because I Have My Own.

If someone forces me to obey their rules or something, I automatically rebel. And if one of my Loved Ones punishes me for it, then I simply feel that they don't accept me—that they don't understand me—which brings on aggression and depression.

And that's how I developed depression, which I'll have for the rest of my life.

Day to day, however, I'm a very happy and polite person, but only to my loved ones and people I feel empathy for. When I feel it for someone, then it's certain that that person has a good heart and a beautiful soul. Sometimes I just have days when I feel like I'm falling and I just have to wait it out, like a storm that's appeared in my area. Ever since I can remember, I've had a bad attitude towards people, and there was a time when I'd rather confide in my dog, Fudis, than anyone else. I don't trust anyone, I rely only on myself. I hate falsehoods, lies and gossip. So, when something bugs me a lot in another person, I simply tell them to their face. I don't make way for anyone, except the elderly, pregnant women and people with disabilities. But under my thick shell, I have a big heart; I don't let people down and I always help. Best of all, despite how much I despise things like that, I see them every day and I come into contact with them sometimes.

My opinion of people was clear: "Wicked, wounding, deceitful, hypocritical beasts that are just waiting for you to fall down. Preferably so they can kick you while you're down. There are only rare exceptions." And I really thought that everyone on the planet was like that. That's changed, and I admit, I was wrong. I finally met an incredibly fantastic and amazing person. When I first saw Sharon, I was amazed, I didn't think that such people existed. Then she brought me onto her art film, which people are watching in Venice. It's incredible, because then I went with her to Venice—the most Beautiful and Sunny Place I've ever seen in my life.

When I was there I felt like I was really in "Paradise on an Island." A place that was not rotten. A place that wasn't bad yet. Everything there was simply different and new for me. It was beautiful, I felt like no one there was stressed or upset. Personally, I hate crowds, I start to get upset when there are a lot of people and I always have. There were a lot of people there, it was full of countless tourists. And I was surprised that it didn't bother me. Everyone keeps to themselves, no one looks at you crookedly, everyone is relaxed, they feel free, they're smiling. The culture there is unbelievable. The people are fantastic, they all greet you, smiling warmly as soon as they see you. They can give you a compliment for no reason, just because, so that I didn't even think that maybe the compliment was fake, that someone was looking at me and thinking badly of me or gossiping about me. People are nice to each other and it's normal, they do it reflexively. You don't feel any negative emotions from anyone, as if this place was totally free of them. For me, it was something incredible, above all Something New. If someone had told me about it, I wouldn't have believed it.

It was still practically summer there. Although I hate to get up in the morning, and on top of that I'd had a sleepless night on the bus, I gladly got up every day at 7 a.m. You just Want to Live, when I'd step out onto the balcony first thing in the morning and the sun was already shining so hot and pleasant. And that fabulous view of the sea! There were flowers everywhere and it all

CONTINUED ON P 3

Hälsning från Sharon Lockhart efter *The Collective Living Seminar* på Gotland augusti 2018.

BALTIC ART CENTER

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2018

VERKSAMHETENS GENOMSLAG I MEDIA OCH PÅ KONSTSCENEN

Vår målsättning är att kontinuerligt göra BAC:s verksamhet synlig på Gotland, nationellt och internationellt genom olika samarbeten och presentationer. Inbjudningar och kontakter på den lokala, nationella och internationella konstscenen visar också att BAC är ett etablerat namn vars verksamhet kännetecknas av kvalitet. BAC är ett av Sveriges mest etablerade residens för samtida och internationell konst och känt som sådant. På Gotland är BAC en känd konstorganisation som media gärna bevakar. Under 2018 har vi nått media och publik genom tre stora projekt: *Portable Landscapes* utställningarna i Riga och på Gotland, Sharon Lockharts *Collective Living Seminar* projekt och Sam Smiths utställning *Lithic Choreographies* på Gotlands Konstmuseum.

Utställningskatalog Moderna utställningen 2018.

In and Beyond Sweden: Journeys Through an Art Scene

Konstnärlige ledare för BAC Helena Selder, inbjöds att ingå i det konstnärliga rådet för 2018 års upplaga av Modernautställningen; *With the Future Behind Us*. Utställningen är en survey av den svenska konstscenen, som produceras av och visas på Moderna Museet i Stockholm. För att kunna skapa flera intressanta infallsvinklar på den svenska konstscenen ville utställningens kuratorer; Joa Ljungberg och Santiago Mostyn, ta del av olika aktörers syn på den svenska konstscenen. Detta skedde genom ett antal seminarier på olika platser i Sverige, i samarbete mellan Moderna Museet och Iaspis/Konstnärsnämnden. I februari på Iaspis i Stockholm gjorde Helena Selder en presentation på temat; *Att bli global och upptäcka det lokala*. Presentationen handlade om hur svensk kulturpolitikens internationaliseringsmål, i kombination med konstvärldens globalisering, samverkat till att ge det lokala en särskild ställning i samtidskonsten – något som förändrat den svenska konstscenen och tydligt präglat BAC:s verksamhet.

Som en följd av detta bjöds Helena Selder in att omvandla denna presentation till en text för Modernautställningens katalog; *In and Beyond Sweden: Journeys Through an Art Scene*. Vid ett internationellt seminarium under utställningen i november, där ett flertal konstnärer och andra inbjudna deltog, presenterade Helena Selder texten. Återigen handlade det om BAC:s plats i dynamiken mellan det lokala och det globala och hur det internationella utbytet påverkat den svenska konstscenen.

Artiklar och inslag i media

Gotlands Allehanda 2018-05-02, *Portable Landscapes* och *I Båtflyktingarnas Spår*

Kunstkritikk 2018-05-18, *Portable Landscapes*

Gotlands Tidningar 2018-08-04, *Portable Landscapes*, Körsbärggården

Sveriges Radio P4 Gotland, 2018-08-23, *The Collective Living Seminar* (direktsändning)

Gotlands Tidningar 2018-11-17, *Lithic Choreographies*, Gotlands Konstmuseum

50-tal inslag om *Portable Landscapes* i lettisk press.

In and Beyond Sweden: Journeys Through an Art Scene, Modernamuseet seminarium november 2018.

Portable Landscapes

BAC var den enda svenska konstorganisationen som deltog i ett uppmärksammat baltiskt 100-årsjubileum under 2018. Utställningen och forskningsprojektet *Portable Landscapes* om lettisk exil och emigrerade konstnärer, organiserad av Latvian Centre for Contemporary Art (LCCA), öppnade på Lettlands Nationella Konstmuseum i april. Som samarbetspartner bistod BAC med ett lettiskt-svenskt konstnärutbyte och research om baltiska flyktingars relation till Gotland. Utöver detta visades samtidigt BAC:s projekt *I Båtflyktingars Spår* på Nationalbiblioteket i Riga. Båda presentationerna besöktes av det svenska kronprinsessparet som inkluderade utställningarna i sitt statsbesök för den lettiska republikens 100-årsjubileum. Den 4 augusti öppnade en mindre Portable Landscapes utställning på Körbsärgården på Gotland. Deltog gjorde bl.a. svensk-estniska konstnären Enno Hallek och svensk-lettiske konstnären Laris Strunke och en stor vernissagepublik.

Pressklipp lettisk media, *Diena*, april 2018

Vernissage Körbsärgården augusti 2018

Kunstkritikk

24.05.18

Salongskonsten är över oss

Av Frans Josef Petersson

Ett mer lovande projekt är den «satellit» till utställningen *Portable Landscapes* på Lettlands konstmuseum i Riga, som visas på gotländska Körbsärsträdgården den 4 augusti. Bakgrunden är att man har samarbetat med Baltic Art Center i Visby om att förankra det omfattande utställningsprojektet på Gotland, dit många lettiska flyktingar kom under andra världskriget. Med BACs försorg visas ett litet urval av konstnärer med anknytning till platsen. Mest märkbara är Laris Strunke och Enno Hallek som kom som flyktingar 1944. Man önskar bara att det skulle gå att se en mer substantiell presentation på ett svenskt museum av detta av viktiga kapitel i Östersjöregionens gemensamma (konst)historia.

Enno Hallek, Silja Eklund, framför sitt verk Portable Landscapes. Både med och utan på tryck. FOTO: MARIE JONSSON

Baltisk konst om exil och

SUNDRE
Laris Strunke och Enno Hallek flydde läsa från Sovjetunionen med till över Östersjön. Tillsammans med bilder på mottagardet av baltiska flyktingar på 40-talet, tagna av David Holmertz, ställer de ut på Körbsärgården.

För en invigelse utställningarna, "Portable Landscapes"

och "Stories of migration" på Latvian center of contemporary art, är konstnären Marika Jonsson.

De har delat av utställningen, som ska visa baltiska konst i exil och utvandring, kommit till Gotland och Körbsärgården.

Det var Silja planerat att de skulle ha utställning i en i Stockholm. Men de kom

hit och rekommenderade Körbsärgården och till slut bestämdes det att utställningen skulle hållas här, säger Marika Jonsson, som driver Körbsärgården.

Med i utställningen är David Holmertz fotografier från när baltiska flyktingar flydde över Östersjön till Gotland. Han var militär och fotograf på Gotland under

utvandring på Körbsärgården

99 Synen på människor som flyr krig i dag, jämfört med då är intressant.

Marie Jonsson

40-talet. Han tog öppningsbilder som skildrar flyktingarnas ankomst, deras samlingsplatser och hur gästvärdarna öppnade sina hem för dem.

Det är ett innehåll som är aktuellt i dag. Vi har under många år haft ett stort flyktingmottagande i Sverige. Synen på människor som flyr krig i dag, jämfört med

då är intressant, säger Marika Jonsson.

Utställningen medverkar Laris Strunke och Enno Hallek som flydde från sovjetiska strupper över Östersjön. De har båda utbildat sig till konstnärer i Sverige.

Den lettiske konstnären Inga Meldeve och Mikko Mäkelä, från Finland, har i samarbete med Baltic art center

blivit uppbyggda att tolka migration med konsten i Gotland och Sverige.

Utställningen har vernissage i dag och kommer sedan att fortsätta hela augusti och september.

Alla konstnärer som medverkar är från Enno Hallek kom till och med på Körbsärgården. Alla verkar tycka att lokala är internationella.
Erik Ericson

Det svenska kronprinsessparet var i fredags på plats i Riga för att tillsammans med den lettiska presidenten Raimonds Vējonis se bland annat den gotländske fotografen David Holmerts skildring av båtflyktingarnas ankomst till Gotland 44.

FOTO: PONTUS LUNDAHL/TT

Baltflyktingarnas öde visas upp i Riga

RIGA/GOTLAND

När kronprinsessparet nyligen besökte Riga visades Gotlands flyktingmottagande i utställningarna "Portable landscapes" och "Stories of migration", där unika bilder från Gotlandsfotografen David Holmert finns med.

Både på nationalbiblioteket i Riga och på nationalmuseum visas just nu två utställningar som skildrar när Gotland, i slutet av andra världskriget, tog emot 10 000 baltiska flyktingar och den exilkonst som baltiska konstnärer skapade.

– Våldigt många kom till Gotland. En del av dem som kom var verkliga konstnärer. Bland annat den kända målaren Laris Strunke, som i båt till Gotland, säger Helene Selder, konstnärlig ledare på Baltic Art Center, BAC.

I utställningen "Portable landscapes" deltar ett 30-tal konstnärer födda mellan 30- och 80-talet som visar en stor

bredd på konstverken med i princip alla tänkbara konstgenrer.

En del av projektet har bestått av att lettiska konstnärer under fjolåret var på Gotland för att besöka bland annat platsen där Laris Strunke och hans familj kom. Ett av verken skildrar den lettiska frihetsrörelsen, som under sovjet idén, tog sig till Gotland i segelbåt. Aktivister som deltog har intervjuats i "The nearest point to the free world".

– Det var det som Gotland var för de här länderna. Och det tycker jag är en väldigt bra roll att ha, även om den stundtals var lite farlig, säger Helene Selder.

I fredags visades utställningen för kronprinsessan Victoria och prins Daniel samt det lettiska presidentparet.

– Det var ett väldigt entusiastiskt mottagande och väldigt högtidligt med kronprinsessparet. Och eftersom de var på besök blev det lite extra uppmärksamhet på Gotland, säger hon.

Parallellt med "Portable landscapes" visas även "Stories of migration", där ett 30-tal av den gotländske fotografen David Holmerts bilder visas.

Som militär hade han tillgång till unika miljöer och kunde på ett mycket intimt sätt skildra båtflyktingar som kom till Gotland 44.

– Alla svenskar som ser Holmerts bilder blir väldigt, väldigt berörda, säger Anna Norberg, platsansvarig och projektkoordinator på BAC.

På bilderna skildras flyktingarnas sovplatser, avlusningen av deras kläder och läkarbesök.

– Självt tyckte jag att det var

Konstnären Enno Hallik föddes i Estland men kom som båtflykting till Sverige. När den 89-åriga konstnären visade sin konst som en del av "Portable landscapes" var intresset stort, bland annat från estnisk tv.

FOTO: HELENA SELDER

fantastiskt när jag såg att det blev tårar i ögonen på kronprinsessparet när de insåg vad Gotland hade gjort när vi tog emot den här flyktingvågen.

Utställningarna som är en del av de baltiska ländernas officiella firande av 100-årsjubileet visas till och med den 20 maj. Den 4 augusti visas en del av utställningen på Korsbärggården i Sundre.

Eleonor Svensson
eleonor.svensson@gotlandskallehanda

David Holmert

● För den som vill se och höra mer om David Holmert anordnas en kväll på Landsarkivet i Visby. Barnbarnen Lena Holmert och Hans-Christor Holmert samt Margit Söderberg berättar om David och Bengt-Göran Holmerts unika bildskatt från beredningsåren 1944–45.
● Kväll, 2 maj, kl. 18.00

The Collective Living Seminar

I augusti samlade konstnären Sharon Lockhart en grupp polska unga kvinnor och ett filmteam för ett tre veckor långt residens på Gotland; *The Collective Living Seminar*. Förberedelserna inför programmet på Gotland engagerade både människor och organisationer som arbetar med ungdomar på Gotland, lokala konstnärer som genomförde workshops och samtalande med deltagarna. Radio P4 Gotland kom också för att intervjua kollektivets yngsta deltagare.

 Gotland

Weronika Szalapska och Weronika Banach, med konstnären Sharon Lockhart i mitten, besöker just nu Gotland på initiativ av BAC, för att utbilda sig i konst. Foto: Foro: Ulrika Uusithalo-Fernholm SR P4 Gotland.

Lockhart gör konst med polska flickor

2:06 min [Min lista](#) 8

Publicerat torsdag 23 augusti 2018 kl 15.56

Den amerikanska konstnären Sharon Lockhart har under flera år följt socialt utsatta flickor från ett ungdomshem i Polen. De besöker just nu Gotland inbjudna av BAC.

Sharon Lockhart och flickorna är här på Gotland på initiativ av Baltic Art Center för att ge konstupplevelser och kunskap inför vuxenlivet. Detta kommer hon sedan att dokumentera i konstprojekt genom film och bild.

GT KULTUR
EDVIN HÖGDAL
 Tel: 0702-068428
 E-post: kultur
 @gotlandstidningar.se
 (Torsdag, fredag & lördag)

Stenen och människan har samspelat sedan begynnelsen – ett förhållande som utforskas i Sam Smiths utställning på konstmuseet.

FOTO: EDVIN HÖGDAL

En skrämdump ur filmen, som delvis är inspelad i Söderbys ekoby i Västerhejde.

Filmerna är huvudnumret på utställningen. Men här finns också objekt som anknyter till temat.

FOTO: EDVIN HÖGDAL

KONST

• "Lithic Choreographies" produceras i samarbete med BAC och International Art Space. Utställningen kom till under en residensvistelse på ön. Sam Smith är uppvuxen i Sydney men bor sedan en tid i Storbrännan. Arbetar huvudsakligen med video, installationer och performance. "Lithic Choreographies" invigs i dag och kan ses till och med 21 april 2019.

KULTUR & NÖJE

Sam Smith borrar sig djupt ned i Gotlands själ

UTSTÄLLNING

Fascinationen för öar förde den australiske konstnären Sam Smith till Gotland. Nu är han aktuell med en utställning på Gotlands konstmuseum.

Människor kommer och går, byggnader uppförs och raseras – men stenarna, de blir i regel kvar där de alltid legat. Det märks inte minst på Gotland, detta kalkstenshawaii, som ön ibland får heta.

Konstnären Sam Smith är född i Australien, fram till nyligen hade han ingen aning om att det fanns en ö med detta namn mitt i Östersjön. Men han hade hört talas om BAC, det gotländska residensset som erbjuder konstnärer från hela världen möjligheten att komma till ön för

att förverkliga sina projekt. – Jag satt med en lista över olika tänkbara residens, men kunde inte bestämma mig för vilket jag föredrog. Men ju mer jag läste på om Gotland, desto mer självklart blev det att det var just hit jag skulle, säger konstnären under en pressvisning av utställningen under förelägen.

Vad var det du fastnade för med Gotland?

– Jag är nog fascinerad av öar i största allmänhet – jag har själv bott på flera sådana. Jag tror att det är något med att

det finns en sådan tydlig markerad gräns mot resten av världen. Det leder i sin tur till mer eller mindre slutna ekosystem.

Sam Smith kom till Gotland första gången under vintern 2017 för att göra research. Vid den tidpunkten hade konstnären en ganska vag föreställning om vad projektet skulle gå ut på.

Men under det flitiga resandet runt hela ön utristal-

liserades till slut en idé: Sam Smiths konstprojekt skulle kretsa kring stenen.

– På många vis är stenen ett handlande subjekt i sig, ett subjekt som interagerat med människan och omvärlden på olika sätt under olika tidsperioder.

Sam Smith började leta platser på ön där detta förhållande kom till uttryck. Han fann bland annat Furillen, Närsholmen och Brucebo.

Utställningen "Lithic Choreographies" utgörs först och främst av ett 50 minuter långt videostycke med samma namn. Till stora delar rör det sig om en såldigt dokumenterande film: Smith pratar med forskare och experter, iakttar de dagliga besty-

ren på ekoby i Västerhejde, för att nämna några scener.

Men här finns också plötsliga utflykter i fantasin och spekulativa science fiction-inslag, som bryter mot den torra realismen. Allt kulminerar i ett surrealistiskt dansnummer med en svävande stensubmiling.

– Jag föredrar att kalla "Lithic Choreographies" för en experimentell dokumentär, där det inte är helt uppenbart vad som är fiktion och verklighet, historisk fakta eller konstnärlig gestaltning, säger Sam Smith.

"Lithic Choreographies" har vernissage i dag och kan ses på konstmuseet till och med april nästa år. **Edvin Högdal** edvin.hogdal@gotlandstidningar.se 0498 20 24 21

Jag föredrar att kalla "Lithic Choreographies" för en experimentell dokumentär.

Sam Smith, konstnär

Lithic Choreographies

Genom ett samarbete med Gotlands Konstmuseum kunde Sam Smiths filmprojekt *Lithic Choreographies* göras tillgänglig för publik på Gotland. Detta projekt involverade många lokala aktörer och specialister på Gotlands miljö och geologiska historia. Många av dem samlades på vernissagen i november och kom sedan att delta i olika programpunkter på Konstmuseet. Gotlands Tidningar intervjuade Sam Smith inför invigningen.

RESIDENS OCH PROJEKT

Under 2018 tog 19 konstnärer och 10 medverkande del av BAC: s program, varav 10 konstnärer var arvoderade och fick projektmedel av BAC. Av de 19 konstnärerna var 10 kvinnor och 9 män. Av de konstnärer som arvoderades var 7 kvinnor och 3 män.

Konsten i kulturarvet – ett konstnärligt forskningsresidens på Gotlands Museum

Konsten i Kulturarvet är ett treårigt samarbete mellan BAC och Gotlands Museum, som genomförs med stöd av Kulturrådets regionala utvecklingsbidrag. Det konstnärliga forskningsresidenset tar emot svenska och internationella konstnärer med intresse för historieskrivning, kulturarvsfrågor och kulturmiljöer i syfte att undersöka och gestalta kulturarvet på nytt utifrån konstnärlig forskning. Tanken med detta treåriga utvecklingsprojekt är att matcha samtidskonstens intresse för kulturarv med museernas behov av att samverka inom och utanför den egna organisationen, samt beforska och presentera samlingarna på nya sätt.

Konsten i kulturarvet ger konstnärerna tillgång till museisamlingar och kulturmiljöer och specialister kopplade till dessa. Det konstnärliga forskningsarbetet kan sedan tillgängliggöras på olika vis: genom publika program, utställningar eller publiceringar beroende på den form forskningen tagit. Representanter från BAC och Gotlands Museum samlas regelbundet i en projektgrupp som diskuterar och beslutar om projektets inriktning, planering och tillgängliggörande. Till denna grupp kopplas under projektets gång nya samarbetspartners.

Åsa Sonjasdotter odlar på Bungemuseet, *Fred med Jorden* projektet, 2018. Foto: Karl Melander

Fred Med Jorden

Konsten i Kulturarvet drog igång år 2017 då BAC, tillsammans med Gotlands Museum och Konstfrämjandet, bjöd in konstnären Åsa Sonjasdotter till det konstnärliga forskningsresidenset på Gotlands Museum. Åsa Sonjasdotters konstnärliga forskning kommer att tillgängliggöras genom *Fred Med Jorden* projektet som 2018 inbegrep odling och 2019 utökas med programpunkter och en utställning på Gotlands konstmuseum. Arbetet har utvecklats genom ett interdisciplinärt samarbete mellan projektet partners: konstnären, BAC, medarbetare på Gotlands museum med ansvar för natursamlingarna, ansvariga för verksamheten på Gotlands Konstmuseum och Bungemuseet.

Fred Med Jorden spårar historiska skeenden och möjliga, framtida scenarier genom undersökandet av de lämningar och minnen av kunskap och praktiker på Gotland som bärs av tre sällsynta kulturväxter: Emmervete, potatissorten Kaiar och den s.k. Bungerovan. Var för sig bär dessa grödor på kunskap och berättelser från tre skilda odlingsystem, från tre skilda tidsepoker på Gotland.

Vinterförvaring potatis, *Fred med jorden* projektet, 2018. Foto: Karl Melander

Portable Landscapes

Portable Landscapes är ett internationellt konstprojekt organiserat av LCCA med utställningar i Riga, New York, Berlin och Gotland, som spårar den lettiska konsten i exil och emigration från 1900-talets början till idag. Huvudutställningen på Lettlands Nationella Konstmuseum i Riga ingick i det officiella firandet av den lettiska statens 100-årsjubileum 2018. BAC bidrog till projektet genom ett utbyte av svenska och lettiska konstnärer och genom att stödja research på Gotland genom BAC:s AIR_BALTIC residensprogram.

Övriga svenska konstnärer som deltar i *Portable Landscapes* utställningen är bl.a. Ingela Johansson, som påbörjade sitt konstprojekt om den litauiska frihetsrörelsens koppling till Gotland som residenskonstnär på BAC 2016.

Enno Hallek, *Portable Sunsets*, 1990–

Portable Landscapes. Gotland. A Shelter with A View of Home

Körsbärgsgården konsthall

I denna satellit till den större utställningen i Riga visades den del av *Portable Landscapes* projektet som handlade om Gotland. I presentationen ingick svensk-lettiske Laris Strunke och svensk-estnische Enno Hallek, som bägge flydde till Sverige i mindre fiskebåtar under andra världskriget. Båda har utbildats sig till konstnärer i Sverige och är väletablerade på den svenska konstscenen. Lettiska konstnären Inga Meldere och finska konstnären Mikko Hintz, också bosatta utanför sina ursprungsländer, fick av LCCA uppdraget att fritt tolka migration som tema och den historiska kontexten på Gotland och Sverige. Utöver detta visades även fotografier av det gotländska flyktningmottagandet under andra världskriget ur den lokala fotografen David Holmerts arkiv.

Utställningsbilder *Portable Landscapes* på Lettlands Nationella Konstmuseum i Riga och Körsbärgården konsthall 2018.

The Collective Living Seminar

Den amerikanska konstnären Sharon Lockharts projekt involverar ofta djupgående efterforskningar och samarbete med olika sociala grupper, vilka presenteras i fotoserier och filmer. BAC bjöd in Sharon Lockhart till Gotland för att fortsätta sitt samarbete med unga kvinnor från ett ungdomshem i Rudzienko, Polen. Konstnärens samarbete med dessa unga kvinnor har resulterat i en grupp verk bestående av film, foto och publikationer, den s.k. Polska trilogin, som utgör ett porträtt av kvinnorna och en berättelse om hur det är att växa upp utan ett eget hem.

Utifrån modeller för kollektivt boende och engagemang skapade BAC och Sharon Lockhart ett tre veckor långt sommarresidens, *The Collective Living Seminar*, för sex av dessa unga polska kvinnor 18-21 år gamla, på en gård på norra Gotland i augusti. Under denna period bodde Sharon Lockhart och hennes team tillsammans med de unga kvinnorna och formade ett kollektivhushåll baserad på tillit och respekt, delat ansvar och glädje i skapandet av ett hem och nya gemensamma konstverk i form av film, foto och textil.

The Collective Living Seminar var fokuserat på att ge kvinnorna en möjlighet att föreställa sig och skapa sin egen framtid. De deltog i ett program av workshops som gav dem kunskaper att navigera i vuxenlivet med: matlagning, att organisera ett hem, att utveckla både tal och skrift – även på engelska. Workshopledarna var lokala profilerade konstnärer, arkitekter och designers som; arkitekten Jenny Lundahl, textildesignern Gunila Axén, keramikern Eva-Marie Kothe och koreografen Camilla Båge.

Kollektivet organiserade en serie samtal tillsammans med arkitekten Kerstin Kärnekull, konstnären Matts Leiderstam, astronomen Gunnar Welin samt Lena Pasternak och de polska författarna Krystyna Dąbrowska och Pawel Śpiewak. Parallellt med workshops och samtal arbetade Sharon Lockhart, hennes team och de unga kvinnorna med en film som spelades in runt kollektivhuset i Ar och på stränderna på norra Gotland.

Polska deltagare: Alicja Pasternak, Agnieszka Miler, Angelika Piekacz, Karolina Zembrzuska, Weronika Banach, Weronika Szalapska.

Övriga deltagare: Sharon Lockhart, Alex Slade, Gunia Nowik, Natalia Pasierska, May Rigler, Simon Gulergun.

Bilder från The Collective Living Seminar på Gotland 2018.

Lithic Choreographies

Som en del av australiensiska International Art Space två-åriga residens- och utbytesprogram *spaced 3: north by southeast*, kom konstnären Sam Smith till Gotland 2018 för programmets andra år. Under våren 2018 producerade han ett nytt verk, som sedan visades på Gotlands Konstmuseum november 2018 – april 2019. Sam Smith arbetar främst med videoinstallationer och performance. Han är född i Sydney, Australien (1980) men bor och arbetar i Storbritannien.

Under sin researchperiod reste konstnären över hela Gotland och mötte lokala specialister som Tom Mels, Universitetslektor och docent i kulturgeografi Uppsala Universitet, Gustaf Svedjemo, Universitetslektor i arkeologi och antik historia, Uppsala Universitet och fossilxperten Sara Eliason på Gotlands Museum. Vid filminspelningen använde Sam Smith miljöer och personer från bl.a. Brucebo konstnärshem, Suderbys Ekoby, Uppsala Universitet Campus Gotland, Gotland museums arkiv och Cementas kalkbrott i Slite.

Stillbild ur *Lithic Choreographies*, Sam Smith, 2018

Arbetet resulterade i den experimentella dokumentärfilmen *Lithic Choreographies* (Stenkoreografier) som använder sig av historiska data, blandade med spekulativ fiktion, för att skildra olika kapitel av öns historia inbäddade i öns geologiska strata. Sam Smith har filmat huvuddelen utan manus med en slags deltagande observation där han valt att följa personer i deras vardagliga arbetsliv som agerar utan regi.

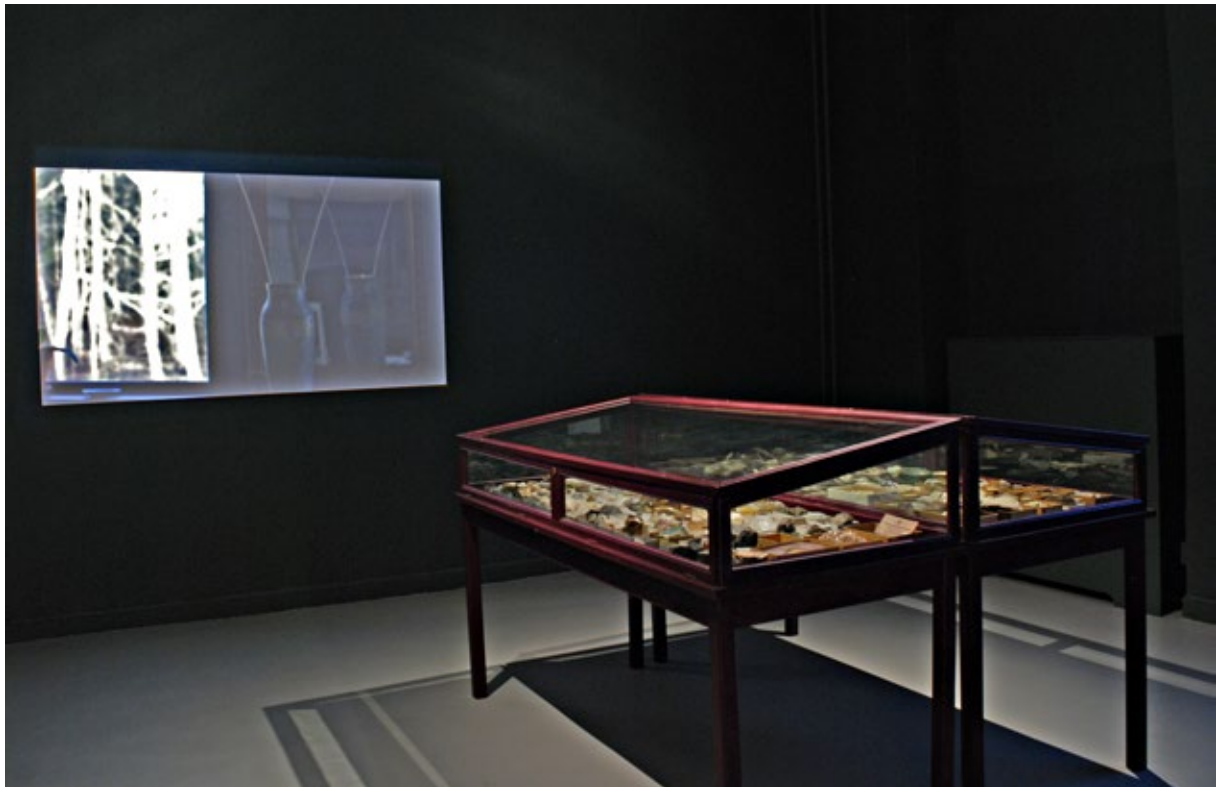
I utställningen *Lithic Choreographies* på Gotlands Gotlands konstmuseum, åtföljs filmen av installationer av objekt från filmen tillsammans med flera nyproducerade verk i form av fotografi, texter och video.

Stillbild ur *Lithic Choreographies*, Sam Smith, 2018

Offentligt samtal under invigning, *Lithic Choreographies*, Sam Smith, Gotlands Konstmuseum, 2018

Utställningsvy, *Lithic Choreographies*, Sam Smith, Gotlands Konstmuseum, 2018

The Flood

Fikret Atay är en turk-kurdisk konstnär som i sitt arbete ofta intresserat sig för de spänningar som uppstår mellan civilisationerna i Öst och Väst, mellan civila och militär och mellan tradition och experiment: en livssituation som han genomlevt i sin turkiska hemstad Batman, på gränsen till Irak. Fikret Atay har fristad i Örebro via International Cities of Refuge Network (ICORN) 2017-2019.

Vi sökte medel för fristadskonstnärer från Kulturrådet för att bjuda in Fikret Atay till Gotland för att göra en förstudie för ett nytt verk i februari. I september 2018 kunde han med stöd av Film på Gotland och Örebro konsthall spela in kortfilmen *The Flood* på den lilla ön Asunden på norra Gotland, med en grupp nya gotlänningar. Filmen berör erfarenheten av flykt och exil.

Med hjälp av Region Gotlands projektbidrag för integration och inklusion, planerar BAC nu visningar av *The Flood* på Gotland under hösten 2019. Tanken är att skapa dialog med tre separata men besläktade områden: de ideella föreningarnas humanitära arbete, flyktingars erfarenhet av flykt och exil och konstens sätt att gestalta dessa erfarenheter.

Fikret Atay från filminspelning av *The Flood*. Foto: Ludivine Thomas

I Båtflyktingarnas Spår

BAC presenterade ungdomsprojektet *I Båtflyktingarnas Spår* inom ramen för utställningen *Stories of Migration – Then and Now* på det Lettiska Nationalbiblioteket i april 2018. Utställningen ingick i det officiella firandet av den lettiska statens 100-årsjubileum och visades under ett statsbesök med det svenska Kronprinsessparet och den lettiske presidenten Raimonds Vējonis.

Utställningen producerades av den svenska ambassaden och Ockupationsmuseet i Tallinn och samarrangeras av den svenska ambassaden och Nationalbiblioteket i Riga. Projektet och utställningarna genomfördes med stöd från Svenska Institutet.

Övriga residensgäster

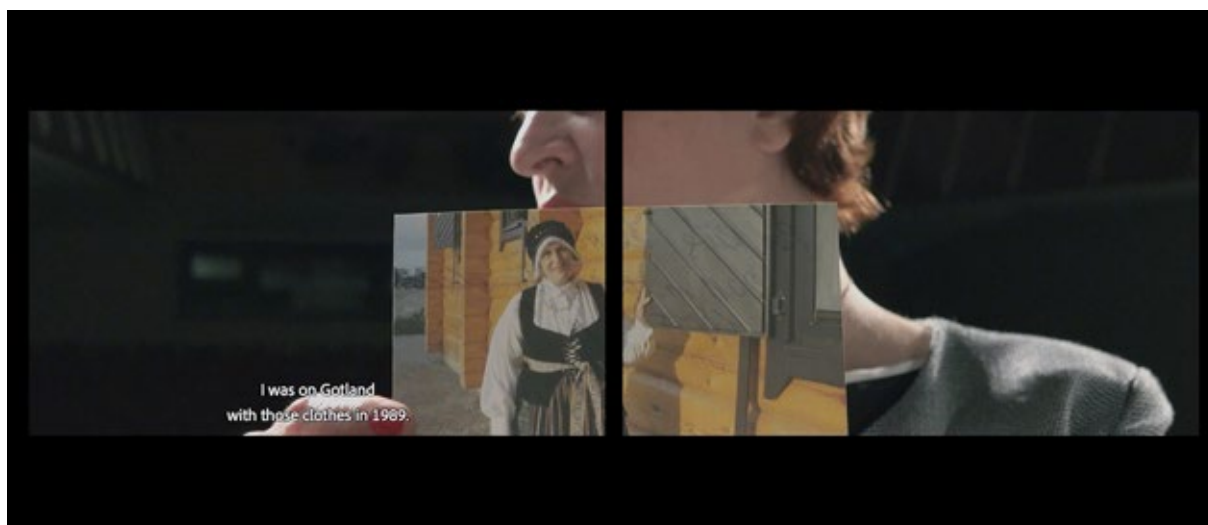
Den amerikanska konstnären Ellie Ga är verksam i Sverige. Hon kom till BAC för att utöka sin research för det internationella projektet *Beachcombers*.

Den litauiska frilanskuratorn Monica Lipschitz, besökte BAC för att göra research och diskutera möjliga samarbeten.

PUBLIKA EVENEMANG 2018

- 12/2 Iaspis i Stockholm
Seminarium, Moderna utställningens konstnärliga råd.
Presentation på temat *Att bli global och upptäcka det lokala* av Helena Selder
- 20/4 – 22/4 Visby
Frekvens – symposium om ljud och musik i film.
Del av samarbetsprojektet *Gotland Film Lab*
- 27/4 – 21/5 Lettiska Nationalbiblioteket i Riga
Utställning *I Båtflyktningarnas Spår*.
- 27/4 – 17/6 Lettlands Nationella Konstmuseum i Riga
Utställning *Portable Landscapes*.
- 1 – 8/7 Visby Domkyrka under Almedalsveckan
Henrik Anderssons ljudverk *Repetition* för Visby Domkyrkas klockspel.
- 4/8 – 30/9 Körsbärgsgården konsthall på Gotland
Utställning *Portable Landscapes. Gotland. A Shelter with A View of Home*.
- 18/8 2018 –
7/1 2019 Art Gallery of Western Australia i Perth
Lithic Choreographies visades i gruppställningen: *spaced 3: north by southeast*.
- 26/9 BAC:s kontor Stora Torget, Visby
Filmvisning och samtal med Fikret Atay.
- 9/11 Moderna Museet i Stockholm
Seminarium *In and Beyond Sweden: Journeys Through an Art Scene* med presentation "Att bli global och upptäcka det lokala" av Helena Selder.
- 15/11 Litauiska Nationalbiblioteket i Vilnius
Filmvisning av *The Nearest Point to the Free World, 1989*, en filmessä av den svenska konstnären Ingela Johansson.
- 17/11 2018 –
21/4 2019 Gotlands Konstmuseum i Visby
Lithic Choreographies visades som separatutställning.
Invigdes med ett offentligt samtal mellan Sam Smith och Helena Selder.

Ingela Johansson, *The Nearest Point to the Free World, 1989*, 2018

RESEARCH

BAC företog ett antal resor för att skapa kontakter för framtida projekt och samarbeten.

En resa till Helsingfors företogs i februari för att se utställningen *Tur och Retur – samtidskonst från Östersjöregionen*, träffa AIR_BALTIC konstnärerna Inga Meldere och Mikko Heinz inför *Portable Landscapes* utställningarna, samt för att träffa Paul O'Neill på konstorganisationen *Publics* angående gemensamma ansökningar till Nordisk Kulturkontakt.

För att ytterligare uppdatera kunskaperna om den baltiska konstscenen och dess mest intressanta konstnärskap reste BAC till vernissagen för *Baltiska Triennalen* i maj. Resan bekostades av den litauiska kulturattachén i Sverige. I resan ingick, förutom att se Baltiska Triennalen på CAC i Vilnius, ett späckat program med besök på olika konstinstitutioner och organisationer, exempelvis residensverksamheterna Rupert i Vilnius och Nida Colony.

Senare samma månad närvarade BAC på invigningen av den första upplagan av Riga Biennalen RIBOCA, för ytterligare orientering i den baltiska konstscenen och dess olika aktörer.

Ett återbesök till Vilnius i november gällde ett program med ateljébesök i syfte att fördjupa kunskaperna om olika intressanta litauiska konstnärliga praktiker. Även detta program fick vi stöd för att organisera av den litauiska kulturattachén i Sverige. Resultaten av dessa besök har givit avtryck i BAC:s program: konstnärerna Lina Lapelyte har bjudits in till AIR_BALTIC II och Augustas Serapinas har bjudits in till *Konsten i Kulturarvet* år 2.

EXTERNA MEDEL

I dagsläget söker BAC alla medel för den konstnärliga verksamheten separat. Under 2018 fick vi in externa medel till residensverksamheten, den konstnärliga produktionen och presentationer, vilket resulterade i ett sammantaget tillskott på 555 tkr. Målsättningen är även framgent att bibehålla den höga kvalitén på BAC:s konstnärliga verksamhet och samtidigt fortsätta att utveckla utbyte och samarbete i Östersjöregionen, den konstnärliga forskningen och mångfaldsperspektiven.

Sharon Lockhart, *The Collective Living Seminar*, filminspelning 2018.

ANSÖKNINGAR

Verksamhetsbidrag för 2019:
Region Gotland. Bifall med 600,000 SEK i december 2018.
Kulturrådet. Bifall med 650,000 SEK i februari 2019.

Nordisk kulturkontakt
Residensprogrammet AIR_BALTIC II.
Bifall med 179,000 SEK för 2018 - 2020.

Council of the Baltic Sea States (CBSS).
Avslag för en ansökan på €61,324.

Örebro konsthall för Fikret Atay.
Bifall med 10,000 SEK för 2018.

Film på Gotland för Fikret Atay.
Bifall med 10,000 SEK för 2018.

Film på Gotland för Sharon Lockhart.
Bifall med 10,000 SEK för 2018.

Privata bidrag till Sharon Lockharts projekt:
Neugerriemschneider/Gladstone Gallery med 10,000 USD.
Oriflame bidrag med 5,000 EUR.

Region Gotland för Inkluderingsprojekt.
Bifall med 100,000 SEK för 2019.

Konstfrämjandet för *Konsten i Kulturarvet*.
Bifall med 50,000 SEK för 2018–19.

Svenska Institutet för *I Båtflyktningarnas Spår*.
Bidrag på 50,000 SEK för utställning i Riga 2018.

SAMARBETSORGANISATIONER

Film på Gotland, Baltic Centre for Writers and Translators, Visby International Centre for Composers, Bergmancenter och Bergmangårdarna, International Art Space, Gotlands Museum, Gotlands Konstmuseum, Bunge Museet, Körsbärgsgårdens Konsthall och Skulpturpark, Visby Stift, Konstfrämjandet, Latvian Center for Contemporary Art (LCCA), Svenska Ambassaden och Nationalbiblioteket i Riga, Polska Institutet, Örebro konsthall, Martynas Mažvydas Litauens Nationalbibliotek, Litauiska Ambassaden i Sverige, Svenska Ambassaden i Litauen och Neugerriemschneider i Berlin.

ORGANISATION

BAC:s styrelse under 2018: Britt-Inger Johansson (ordförande), Mikael Adsenius (vice ordförande), samt ordinarie ledamöter: Matts Leiderstam, Berit Ångman-Svedjemo, Joanna Sandell och Solvita Krese. 2018 genomfördes 2 styrelsemöten, varav årsmötet vid invigningen av *Portable Landscapes* i Riga i april. Personalen bestod av Anna Norberg, platsansvarig och projektkoordinator BAC, tillsvidareanställd 75% och Helena Selder, konstnärlig ledare 75%, förlängt förordnande t.o.m. oktober 2020.

SYSTEMATISERING OCH DIGITALISERING AV ARKIVEN

Det arbete som inletts med en systematisering och digitalisering av projektarkiv och mediearkiv gick in i ett nytt skede 2018. En arkivpolicy beslutades av BAC:s styrelsen i november och arbetet genomförs under 2019.

Stillbild ur *The Flood*, Fikret Atay, 2018

BAC

Baltic Art Center
Stora Torget 16
621 56 Visby, Sweden
www.balticartcenter.com